

Programmabegroting 2026

Versie: Vastgesteld door raad

13 november 2025

Kengetallen

Kengetallen	Norm	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	31%	57%	66%	98%	120%	120%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	32%	57%	66%	98%	120%	120%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30%: rood	42%	40%	38%	35%	35%	37%
4. Grondexploitatie	nvt	-11%	-26%	-11%	-9%	-15%	-14%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%: rood	9,69%	0,64%	0,34%	0,02%	2,29%	1,31%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	108%	102%	102%	102%	102%	102%

1 + 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Nu kan er in een gemeente sprake zijn van het doorlenen, door weer aan andere partijen een lening te verstrekken, zoals aan sportclubs, culturele organisaties, etc. Om vervolgens inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen moet de schuldquote zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden worden weergegeven. Op deze manier ontstaan twee indicatoren.

Deze indicatoren brengen in beeld in hoeverre de netto schulden zich verhouden tot de totale baten (inkomsten) van de gemeente. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering de gemeente heeft aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren.

Dit inzicht is uiteraard voor Diemen zelf van belang, maar het is ook verplicht deze kengetallen in begroting en rekening op te nemen. Samen met de andere vier financiële kengetallen geven ze een beeld van de financiële situatie van de gemeente.

De netto schuldquote wordt volgens een vaste formule berekend:

$$\text{De netto schuldquote} = (A+B+C-D-E-F-G) / H \times 100\%$$

- A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)
- B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)
- C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)
- D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)
- E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)
- F Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)
- G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)
- H Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus exclusief mutaties reserves))

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

In de tabel is een verslechtering van de netto schuldquote te zien. Oorzaak hiervan is dat we geld moeten lenen voor nieuwe investeringen. Vanuit de grondexploitaties zijn er de komende jaren geen grote opbrengsten te verwachten die we voor de financiering in kunnen zetten.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitaties kunnen bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

De negatieve waarde is het gevolg van de gunstige aanbesteding van Holland Park West.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. Op basis van de gemiddelde WOZ-waarden worden de lokale lasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolrecht) vergeleken met het landelijke gemiddelde.

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In maart 2026 ontstaat een vacature binnen de strategische directie (vervroegd pensioen van één van de concerndirecteuren). De directie benut deze kans voor herijking van samenstelling en taakverdeling van de directie, op basis van de ervaringen sinds het eindrapport "Diemen '22 op waarde geschat" uit 2023. Deze herijking gaat ook over versterking van het teamleiderschap, opdrachtgeverschap richting Duo+ en de overlegstructuur binnen de ambtelijke organisatie in 2026. Er is, voor alle duidelijkheid, sprake van doorontwikkeling van de organisatie en niet van een ingrijpende reorganisatie.

Samenwerking Duo+

Duo+ geeft de ontwikkelingen aan die op het gebied van bedrijfsvoering op ons afkomen, maar ook de ontwikkelingen die we vanuit drie gemeenten willen oppakken. Iedere DUO-gemeente neemt deze ontwikkelingen op in de eigen begroting. Voor Duo+ is het belangrijk dat de dienstverlening aan de drie gemeenten zoveel mogelijk gelijk is omwille van het doel van de GR te komen tot een effectieve, efficiënte en minder kwetsbare uitvoering. Wanneer één gemeente een ontwikkeling wél wil en de andere gemeenten niet, kan maatwerk soms een oplossing zijn. Meer dan voorgaande jaren zullen we hier vooraf overeenstemming over moeten bereiken met alle DUO-organisaties. Dat vergt heldere werkplannen en afstemming daarover.

Doorontwikkeling organisatie

10 jaar na de oprichting heeft Duo+ een doorontwikkeling van de organisatie in gang gezet om te kunnen blijven voldoen aan de eisen van de drie gemeenten als opdrachtgever en om een toekomstbestendige en wendbare organisatie te zijn. Het doorontwikkelplan ziet op drie prioriteiten: strategische personeelsplanning en duurzame inzetbaarheid, innovatie en digitalisering en organisatieinrichting, met name op het gebied van heldere verantwoordelijkheden en effectieve besluitvorming. De ontwerpfase wordt in 2025 afgerond. De realisatiefase strekt zich uit over 2026, waarbij in de zomer van 2026 de prioriteiten voor 2027 voor Duo+ zullen worden bepaald.

Diemen stuurt op versterking van de samenwerking met Duo+ en de Duo-gemeenten vanuit de twee thema's uit het eigen directieplan: aandacht en verzakelijking. Dit betekent dat we sturen op optimalisatie en verbetering van werkprocessen, aanscherping van de overlegstructuur en het versterken van opdrachtgeverschap-opdrachtnemerschap.

Ondertussen lopen er gezamenlijke programma's vanuit de drie gemeenten waarin Duo+ een cruciale partner is. Dit zijn de programma's Informatiehuishouding op orde en Datagedreven werken. Voor 2026 zijn er mogelijk nog meer thema's die we gezamenlijk oppakken.